

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Deres ref.
17/4746 EP HEA/MEK/bj

Vår ref.
TSL

Oslo
15. desember 2017

Høringsuttalelse vedr. ny finansavtalelov

Innledning

Vi viser til høringsbrev av 7. september 2017.

Finansieringsselskapenes Forening (Finfo) er interesseorganisasjonen for selskaper som har konsesjon til å drive virksomhet innen leasing, factoring, lån mot salgspant, kredittkort og annen forbrukerfinansiering. Mye av virksomheten som utøves av våre medlemsbedrifter er underlagt finansavtaleloven. Det er derfor med stor interesse vi har studert høringsnotatet med forslag til ny lovtekst.

Finfo har kunnskap om innholdet i Finans Norges høringsuttalelse av 15. desember og støtter de synspunkter som fremkommer der. For vår egen del vil vi i tillegg kommentere noen tema av særlig aktualitet for våre medlemsbedrifter.

Generelt om lovprosessen

Forslaget til ny finansavtalelov får betydning for samtlige finansforetak og deres kunder. Loven setter premissene for utøvelsen av grunnleggende funksjoner i samfunnet som f.eks. betaling og kredittgivning. Dette stiller høye krav til at de endelige bestemmelsene blir presise, funksjonelle og forutsigbare både for finansforetakene og for kundene.

Finfo mener at disse hensynene ville blitt enda bedre ivaretatt dersom forslaget til ny lov hadde blitt behandlet i Banklovkommisjonen eller i et lovutvalg med deltakelse fra finansnæringen og andre berørte aktører.

Implementeringen av de tre EU-direktivene

Forslaget implementerer tre ulike EU-direktiv i norsk rett. I forslaget er det imidlertid benyttet andre formuleringer enn i direktivene, og det er vanskelig å lese ut av lovforslaget hvor de ulike direktivbestemmelsene er tatt inn. Videre er det vanskelig å få klarhet i om det legges opp til en strengere eller mildere implementering av de enkelte direktivbestemmelsene.

Vi vil påpeke to forhold knyttet til forståelsen og implementeringen av Betalingskontodirektivet (PAD):

- PAD har i Artikkel 15 et diskrimineringsforbud som gjelder for de finansforetakene som tilbyr grunnleggende betalingstjenester. I lovforslagets § 33 er dette tatt inn, men da på en måte som innebærer at bestemmelsen tilsynelatende får et langt større virkeområde.

Det følger forutsetningsvis av forslaget § 33 jfr. § 30 at «alle» har rett på kontoavtale med grunnleggende betalingstjenester, og det fra enhver aktør som omfattes av dette kapitlet i loven, uavhengig av om denne aktøren i sin produktportefølje tilbyr kontoavtale med grunnleggende betalingstjenester.

Slik vi forstår den foreslåtte ordlyden vil aktører som ikke har konsesjon til å ta imot innskudd bli pålagt å tilby ordinære betalingskontoer med tilhørende debetkort. Tilsvarende gjelder for aktører som har konsesjon, men som ikke har tilknytninger til nødvendig infrastruktur – og som ikke har kontoer med debetkort og / eller direkte debitering i sitt produkttilbud.

Hvis det er slik at departementet mener at plikten til å tilby kontoavtale med grunnleggende betalingstjenester kun gjelder så langt dette allerede tilbys til andre kunder, bør dette tydeliggjøres i lovteksten.

- I høringsnotatets pkt. 4.2.5.3 ber departementet om å få innspill på hvorvidt det bør fastsettes et minimumsantall av kredittkort-transaksjoner som forbrukerne skal ha tilgang til mot et rimelig gebyr.

Slik vi forstår departementet dreier dette seg om implementeringen av Artikkel 17 og 18 i PAD. I fortalen til PAD står det i nr. (12) ".....As a consequence, accounts with more limited functions should be excluded. For example, accounts such as savings accounts, credit card accounts where funds are usually paid in for the sole purpose of repaying a credit card debt, current account mortgages or e-money accounts should in principle be excluded from the scope of this Directive. However, should those accounts be used for day-to-day payment transactions and should they comprise all of the functions listed above, they will fall within the scope of this Directive."

Basert på dette bør kredittkort som utgangspunkt være utenfor virkeområdet for denne delen av PAD. Unntaksregelen der kredittkortkonto benyttes til «day-to-day payment» og der kontoen har samme egenskaper som nevnt i Artikkel 17, er ikke veldig praktiske.

De to ovennevnte forholdene understreker viktigheten av at begrepene kontoavtale og betalingskonto blir korrekt definert og at de materielle reglene i PAD blir korrekt avgrenset i endelig lovtekst.

Lovens virkeområde – forholdet til grensekryssende kreditt

Lovforslagets § 3 innebærer at loven ikke kommer til anvendelse på avtaler der en norsk forbruker selv kontakter en tjenesteyter som er hjemmehørende i utlandet og som ikke spesifikt har markedsført sine tjenester mot Norge.

Sammenholdt med at lovforslaget innfører strengere regler for norsk finansnæring enn det som følger av andre lands rett, kan dette virke diskriminerende for norske tjenesteytere.

Noen av de største internasjonale aktørene innen netthandel tilbyr også kredittavtaler, og disse aktørene driver ikke nødvendigvis spesifikk markedsføring mot Norge. Dette betyr at deres avtaler med norske forbrukere ikke vil bli underlagt forslaget til ny finansavtalelov. Det vil være uheldig dersom forslaget ulike restriksjoner på adgangen til å gi kreditt fører til at norske forbrukere i stedet orienterer seg mot utenlandske aktører som ikke er underlagt de samme begrensningene eller krav til forbrukerbeskyttelse. Dette er hverken norske forbrukere eller norsk finansnæring tjent med.

Krav til egenkapital (kontantinnsats)

Lovforslagets § 75 åpner for å forskriftsregulere krav til egenkapital ved realkreditt eller ved kreditt som finansierer varekjøp i forbrukerforhold.

Finfos medlemsbedrifter finansierer i liten grad kjøp av fast eiendom. Vi avstår derfor i det nedenstående fra å kommentere forslaget om å la ny § 75 være en hjemmelsbestemmelse for boliglånsforskriften. Våre kommentarer er for det vesentligste knyttet til den delen av § 75 som omhandler krav til egenkapital ved varekjøp i forbrukerforhold.

1. Behov for å tydeliggjøre virkeområdet for lovforslagets § 75:

I gjeldende finansavtalelov følger reglene om krav til minste egenkapital (kontantinnsats) av § 56 b, som suppleres av §§ 14 og 15 i forskrift om kredittavtaler mv.

Dagens praksis er utledet av forarbeidene til gjeldende § 56 b. Der er det gitt tydelige føringer som avgrenser bestemmelsens virkeområde. I høringsnotatet til ny finansavtalelov videreføres ikke de føringene som ligger til grunn for dagens praktisering av § 56 b. Dette kan åpne for at ny § 75 får et større virkeområde, men det synes uklart om dette i så fall er tilsiktet.

Gjeldende regelverk setter et krav til 35 % kontantinnsats for visse typer kjøp. Kravet er en videreføring av § 7 i den nå opphevede kredittkjøpsloven fra 1985, og gjelder kun kjøp av løsøre der kreditten gis av selger eller av en annen på grunnlag av avtale med selgeren.

Nåværende § 56 b ble vedtatt i 2010 ifm. implementeringen av forbrukerkredittdirektivet i norsk rett. I Prp. 65 L (2009-2010) er det redegjort for bestemmelsens tilblivelse. I merknadene til § 56 b er det sagt følgende om kravet til kontantinnsats:

Forslaget må ses i sammenheng med at departementet går inn for å videreføre de gjeldende reglene om kontantinnsats, jf. punkt 17.7 i proposisjonen. (Vår understrekning.)

De reglene departementet ønsket å videreføre er nærmere beskrevet og vurdert over seks sider i samme dokumentets pkt. 17.7. Forut for vedtagelsen av § 56 b var disse reglene inntatt i en egen forskrift om kontantinnsats ved kredittkjøp i forbrukerforhold. Forskriften var gitt i medhold av

kredittkjøpslovens § 7 som var tydelig på at kravet om en minste kontantinnsats kun gjaldt kjøp av løssøre der kreditten ble gitt av selgeren eller en annen på grunnlag av avtale med selgeren.

I pkt. 17.7 er praktiseringen av denne regelen beskrevet, og det er tatt inn en vurdering av om regelen bør videreføres eller oppheves. Departementet skriver (i januar 2010) avslutningsvis:

Departementet er likevel kommet til at gjeldende regler om kontantinnsats bør videreføres med sikte på å gi forbrukerne beskyttelse i tilfeller hvor dette måtte være aktuelt. (Vår understrekning.)

Disse føringene fra departementet har dermed vært styrende for praktiseringen av nåværende § 56 b siden 2010:

- Man har lagt til grunn at kravet om minste kontantinnsats er begrenset til de tilfeller der forbrukeren skaffer seg kreditt hos selgeren eller av en annen på grunnlag av en avtale med selgeren.
- Motsatt har man styrt utenom kravet til kontantinnsats der forbrukeren på annen måte har skaffet seg finansiering av hele kjøpesummen eller av kontantandelen isolert.

Nåværende avgrensning i § 56 b til «kjøp på kreditt i forbrukerforhold» er foreslått erstattet med formuleringen «varekjøp i forbrukerforhold». Dermed beveger man seg vekk fra de legaldefinerte begrepene i kredittkjøpsloven. Det var disse begrepene (i kredittkjøpsloven § 3) som ga anvisning på at kravet om minste kontantinnsats kun gjelder ved kjøp av løssøre der kreditten gis av selger eller av en annen på grunnlag av avtale med selgeren.

I forslaget til ny § 75 er bakgrunnen for dagens praktisering av § 56 b ikke beskrevet. Uten denne kunnskapen kan man forledes til å tro at kravet om minste kontantinnsats nå skal gjelde ethvert varekjøp i forbrukerforhold som overstiger beløpsgrensen, uavhengig av hvem som yter forbrukeren kreditt. Dette vil i så fall være en betydelig utvidelse av dagens virkeområde.

Den sparsomme omtalen av § 75 i høringsnotatet etterlater usikkerhet omkring bestemmelsens foreslåtte virkeområde. En vanlig språklig fortolkning av § 75 tilsier at bestemmelsen skal ha et større virkeområde enn det som er dagens praksis. På den annen side burde en bevisst utvidelse av kravet til minste kontantinnsats ved varekjøp i forbrukerforhold vært ledsaget av en begrunnelse eller en kommentar omkring dette. Vi kan ikke se at dette er gjort i høringsnotatet.

I høringsnotatet foreslås det at §§ 14 og 15 i forskrift om kredittavtaler videreføres uendret. Det er imidlertid på det rene at forskriftens ordlyd uansett må endres av flere årsaker:

- Den angivelse av kredittiden som er gitt i forskriftens § 14 er ikke sammenfallende med tilsvarende angivelse i lovforslagets § 75.
- Forskriftens § 14 viser til gjeldende lovs § 56 b (men må nødvendigvis vise til ny § 75).

Med det foreliggende forslaget videreføres den manglende harmonien mellom lovens ordlyd (i dagens § 56 b og forslagets § 75) og forskriftens ordlyd hva gjelder bestemmelsens virkeområde:

- Loven stiller et generelt krav om minste kontantinnsats uavhengig av hvem som yter kreditten.
- Forskriften sier derimot i § 15, 2. ledd at kravet om minste kontantinnsats ikke er til hinder for at forbrukeren skaffer seg slik finansiering på egen hånd, så lenge dette er fra andre aktører enn hhv. selgeren eller en aktør som opptre på grunnlag av avtale med selgeren.

Gitt at forslaget til ny § 75 blir stående, mener Finfo det er behov for å tydeliggjøre virkeområdet for bestemmelsen hva gjelder varekjøp i forbrukerforhold. Virkeområdet bør kunne fastslås på bakgrunn av lovens ordlyd alene, og uten å måtte gå til tidligere lovers forarbeider for å forstå helheten. Leser man det foreliggende høringsnotatet isolert vil man måtte ta stilling til om en trinnhøyere og nyere lovbestemmelse (foreslått ny § 75) i dette tilfellet skal overstyre en eldre og trinnlavere spesialbestemmelse (forskriftens § 15, 2. ledd). Konsekvensen kan fort bli at lovens ordlyd gis forrang og at forskriftens ordlyd settes i spill, uten at dette eksplisitt er gjort til tema i høringsnotatet.

Hvis forskriftens ordlyd justeres for å bli mer tilpasset ordlyden i lovforslagets § 75 risikerer vi at kravet om kontantinnsats får et betydelig større nedslagsfelt enn i dag, da den vil gjelde alle varekjøp i forbrukerforhold over beløpsgrensen, og ikke bare kjøp der kreditten gis av selger eller av en annen på grunnlag av avtale med selgeren.

Dette kan i sin tur få store og utilsiktede konsekvenser. Vi minner om at forskriftens § 14 i dag har et viktig unntak fra kravet om minste kontantinnsats for kontokjøp. Hvis dette unntaket skulle forsvinne vil ethvert varekjøp i forbrukerforhold over den skisserte beløpsgrense som foretas med kredittkort måtte bli gjenstand for en vurdering av om kravet til minste kontantinnsats er oppfylt. En slik regel vil neppe være praktikabel.

2. Krav til 35 % egenkapital for enkelte typer varekjøp i forbrukerforhold bør ikke videreføres:

Både gjeldende lov og forslag til ny lov åpner for å forskriftsregulere at minst 20 % av varens kontantpris skal betales kontant. I forskriften er kravet til kontantinnsats satt til 35 % for de tilfeller som omfattes av reguleringen.

I høringsnotatet er dette kravet foreslått videreført, men uten at det er gitt noen nærmere begrunnelse. Forslaget fremstår som utidsmessig og lite praktikabelt i et liberalisert kredittmarked og gjør krav på å bli kommentert.

Dagens krav til 35 % egenandel ble fastsatt allerede for 30 år siden og var bl.a. begrunnet i kredittpolitiske hensyn, herunder å styre tilgangen til kreditt. Disse hensynene har ikke lenger den samme relevans.

Kravet til 35 % egenandel har likevel blitt stående for lån som gis av selgeren eller av en annen på grunnlag av en avtale med selgeren; såkalte formidlede lån. De omfattende unntakene i forskriftens § 14 in fine gjør likevel at bestemmelsen i dag har et begrenset nedslagsfelt. I praksis gjelder bestemmelsen kun for bilfinansiering, men selv innenfor bestemmelsens anvendelsesområde har kravet om kontantinnsats begrenset betydning. Det er nemlig intet til hinder for at forbrukeren kan låne til kontantinnsatsen hos et finansforetak, så lenge det ikke foreligger en avtale mellom selgeren og finansforetaket om kreditten; såkalte direkte lån. Bestemmelsen kan derfor lett omgås, helt legalt, og dette skjer også i praksis.

Innføring av et generelt krav om 35 % kontantinnsats ved ethvert varekjøp i forbrukerforhold (ref. pkt. 1 ovenfor) vil riktignok kunne gjøre sondringen mellom direkte lån og formidlede lån mindre relevant, og på denne måten bidra til forenkling. På den annen side vil et slikt generelt krav innebære at finansforetak må avslå søknader om mer enn 65 % finansiering hvis de er kjent med at kreditten skal brukes til varekjøp i forbrukerforhold. Dette vil favorisere de forbrukere og de finansforetak som ikke praktiserer åpenhet om hva låneformålet er, og på denne måten kan bestemmelsen også lett omgås.

Flere av de større bilfabrikantene har egne kontorer i Norge (captive units) som tilbyr finansiering ved kjøp av fabrikantenes modeller. Slik finansiering tilbys gjerne hos merkeforhandleren som har inngått en avtale med den merketilknyttede captive unit om å tilby dette. Disse captive units kan iht. gjeldende rett ikke tilby mer enn 65 % finansiering av kjøpesummen når kjøperen er forbruker.

Mange forbrukere ønsker likevel en høyere grad av finansiering. For å oppnå dette legalt må forbrukeren benytte et annet finansforetak enn den som har spesialisert seg på finansieringsløsninger for det aktuelle bilmerket og som tilbyr slike løsninger basert på en avtale med merkeforhandleren. De merketilknyttede captive units tilbyr ikke finansiering til kjøp av andre bilmerker, og kan med rette hevde at dagens regelverk skaper en uheldig konkurransevridning i markedet, noe også Konkurransetilsynet tidligere har påpekt. Vi antar at dette er årsaken til at myndighetene i alle år har vært tilbakeholdne med å påpeke brudd på praktiseringen av bestemmelsen.

Dagens kreditttilgang er betydelig styrket siden 1987 da kravet om minste kontantinnsats på 35 % ble fastsatt. I samme periode har kredittvurderingene også blitt vesentlig forbedret. Finansforetakene kan derfor med mye større sannsynlighet enn tidligere anslå om kunden kan betjene den omsøkte kreditten eller ikke. Dette er i begge parter interesse, da ingen av dem er tjent med at forbrukeren ikke er i stand til å betale tilbake den innvilgede kreditten.

En videreføring av kravet til 35 % kontantinnsats innebærer at en kvalifisert kredittvurdering blir satt til side av et regelverk som ikke hensyntar individuelle forhold ved forbrukeren. Dette betyr at forbrukere med liten likviditet, men med høy inntekt og tilsvarende høy gjeldsbetjeningsevne blir skadelidende. Vi mener at kredittvurderingen (gjeldsbetjeningsevnen) bør være avgjørende; ikke likviditetssituasjonen hos den enkelte forbruker.

Et av de overordnede formålene med den nye loven er å styrke forbrukerbeskyttelsen. Kravet til minste kontantinnsats kan oppfattes som et bidrag til å oppnå dette, ettersom det tidligere har vært argumentert med at et slikt krav kan beskytte forbrukere mot å stifte gjeld som de ikke er i stand til å betjene. Høringsnotatet inneholder imidlertid ikke noen vurderinger omkring hensiktsmessigheten av å videreføre et 30 år gammelt krav om minste kontantinnsats. Vi kan heller ikke se at forbrukerkredittdirektivet eller noen av de tre EU-direktivene som foreslås implementert gjennom ny finansavtalelov stiller noe krav om en minste kontantinnsats.

Det er nylig tatt en rekke grep for å styrke forbrukerbeskyttelsen i kredittrelaterte forhold. Bare i inneværende år er følgende regelverk vedtatt og satt i kraft:

- Ny forskrift som regulerer markedsføring av kreditt.
- Ny forskrift om fakturering av kredittkortgjeld.
- Lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner.

I tillegg til dette kommer Finans Norges og Finansieringsselskapenes Forenings felles bransjenorm som ble vedtatt i februar 2017, og Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån som legges til grunn fra og med fjerde kvartal 2017. Sistnevnte regelverk inneholder konkrete krav til kredittvurderingens innhold, herunder at finansforetaket skal ta høyde for fem prosentpoengs renteøkning. Videre tallfestes en maksimal løpetid på forbrukslån og en øvre grense for forbrukeres gjeldsgrad som finansforetakene må respektere.

Det ovennevnte regelverket er, i motsetning til kravet om minste kontantinnsats, spesielt tilpasset forbrukernes situasjon pr. i dag. Dette regelverket suppleres av den foreslåtte forklaringsplikten (forslagets § 79) og plikten til å avslå en kredittsøknad (forslagets § 80). I sum

gir dette en situasjon der forbrukerbeskyttelsen er godt ivaretatt, og det iht. et regelverk som har et bredere virkeområde enn regelen om en minste kontantinnsats på 35 %.

Selv om forslaget om et generelt krav til minste kontantinnsats blir stående vil dette likevel ikke, med den foreslåtte (nåværende) ordlyd i forskriftens § 15, 2. ledd, forhindre at forbrukeren lånefinansierer sitt varekjøp 100 %. Den praktiske konsekvens er imidlertid at forbrukeren ofte må forholde seg til to ulike finansforetak. Anvendt på bilkjøp vil en forbruker i etableringsfasen, med god gjeldsbetjeningsevne men begrenset likviditet, ikke kunne fullfinansiere kjøpet hverken hos selgeren eller hos et finansforetak som gir kreditt på grunnlag av en avtale med selgeren. Dette selv om forbrukeren er kredittverdig og finansforetaket kan ta pant i bilen som sikkerhet for lånet.

Forbrukeren må i stedet skaffe den nødvendige finansiering (utover 65 %) hos et annet finansforetak. Denne kreditten er gjerne usikret og dermed også dyrere for kunden. Vi kan ikke se at en slik regulering er i forbrukernes interesse.

Forbrukerombudet har da også påpekt (i tilknytning til krav om egenkapital ved boligkjøp) at det ikke bør være farbart å finansiere et krav til egenkapital med et forbrukslån. Dette taler mot å videreføre en modell som åpner for dette. I stedet bør finansforetakenes egen kredittvurdering, som skal hensynta lovverkets og Finanstilsynets krav til forbrukerbeskyttelse, være utslagsgivende for om forbrukeren bør innvilges den forespurte kreditten eller ikke, uavhengig av om kreditten utgjør mer eller mindre enn 65 % av varens kontantpris.

Et krav om en bestemt egenkapital er et inngrep i den markedstilpasning som ellers finner sted. Med krav til 35 % egenkapital vil en småbarnsfamilie måtte fremskaffe kr. 105.000,- for å kjøpe en trygg familiebil til kr. 300.000,-, selv der kredittverdigheten er funnet i orden. Dette fremstår som lite forbrukervennlig, og inviterer både selger, kjøper og kredittyster til å finne en løsning der man styrer utenom kravet. Typiske alternativer som etter forslaget ikke utløser krav til kontantinnsats er:

- Betaling med kredittkort.
- Bruk av direkte lån.
- Definere kunden ut av forbrukerbegrepet, f.eks. ved at kunden innhenter en bekreftelse fra arbeidsgiver på at bilen i stor grad skal brukes til tjenestekjøring.
- Bruk av privat leasing fremfor å kjøpe bilen.

Resultatet kan på sikt bli at all salgsfinansiering flyttes over til produkter og finansieringsløsninger som ikke utløser krav til kontantinnsats. Det er ikke gitt at dette er formålstjenlig.

Etter gjeldende § 56 b skal et forskriftsregulert krav til egenkapital utgjøre minst 20 %. Denne størrelsen ble også benyttet da kredittkjøpsloven ble vedtatt i 1985. I 1987 ble satsen i forskriften øket til 35 %, og siden har man så vidt vi vet ikke vurdert satsens størrelse. Vi tillater oss å spørre om det i 2017 i det hele tatt er formålstjenlig å stille et krav til kontantandel, som uansett bare kommer til anvendelse ved enkelte situasjonsbestemte varekjøp. Hvis man kommer til at det fortsatt forefinnes et slikt behov, bør man vurdere om de hensyn som begrunner dette kan nås ved en lavere proSENTSATS; f.eks. 20 %, slik lovteksten gir anvisning på.

De kredittpolitiske hensyn som lå til grunn for et krav om minste kontantinnsats ved varekjøp i forbrukerforhold er ikke lenger tilstede. Dermed gjenstår forbrukerbeskyttelse som det mest nærliggende grunnlag for å videreføre en slik regel, slik departementet også uttrykte det ved innføringen av dagens § 56 b i 2010. Siden 2010 har vi imidlertid fått en rekke andre regler som

ivaretar forbrukernes interesser og som kommer i tillegg til implementeringen av forbrukerkredittdirektivet i norsk rett.

Kravet til egenkapital ved enkelte situasjonsbestemte varekjøp i forbrukerforhold har i realiteten ingen funksjon i et liberalisert kredittmarked. Når kredittpolitiske argumenter ikke lenger kan forsvare et slikt krav og forbrukerbeskyttelsen dessuten er godt ivaretatt via annet regelverk fremstår kravet som overflødig. Kravet er uansett et lite treffsikkert virkemiddel ettersom det rammer bare én av flere salgskanaler i markedet.

Finco anbefaler derfor at man frafaller forslaget om å videreføre et krav om egenkapital for varekjøp i forbrukerforhold.

Nærmere om forbrukerbeskyttelse

Som nevnt ovenfor er det i inneværende år gjennomført en rekke tiltak for å styrke forbrukerbeskyttelsen i kredittrelaterte forhold. Disse tiltakene er materialisert i hhv. formell lov, flere forskrifter, rundskriv fra Finanstilsynet og en ny bransjenorm fra finansnæringens egne bransjeorganer.

Forslaget til ny finansavtalelov legger opp til en ytterligere styrking av forbrukerbeskyttelsen. Oppsummert kommer dette til uttrykk ved at:

- Etablering av en kredittavtale underlegges en mer omstendelig prosess.
- Omfanget av den informasjon som skal bringes til kunden ifm. bruk av kredittrelaterte tjenester øker fra dagens nivå.
- Det økonomiske ansvaret for tap som måtte oppstå ved kundens bruk av kredittrelaterte tjenester plasseres med større tydelighet hos tjenesteyteren.

Vi vil ikke knytte kommentarer til de ulike elementer i forslaget til forbrukerbeskyttelse; det være seg opplysningsplikten, forklaringsplikten med bruk av «trafikklys», krav om individuelt tilpassede kontrollspørsmål til den enkelte kunde, avslagsplikten, mv.

Vi vil likevel påpeke at en økt mengde opplysninger utover dagens nivå ikke nødvendigvis gir en styrket forbrukerbeskyttelse. Tvert imot vil en økende opplysningsmengde øke risikoen for at viktig informasjon blir underkommunisert, samtidig som mindre viktig informasjon blir gjenstand for kundens fokus.

Brudd på opplysningsplikten og forklaringsplikten mv. er iht. forslagets § 4 forhold som kan utløse krav om erstatning etter § 11. Av prosessforebyggende hensyn bør man derfor etterstrebe enkle regler som med tydelighet anfører hvilke opplysninger som skal gis og når de skal gis.

Som en generell bemerkning vil vi nevne at kostnadene som pålegges tjenesteyteren gjennom en mer omstendelig kredittprosess og et økt økonomisk ansvar for feil, vil måtte gjenspeiles i prisene på de tjenestene som tilbys.

Kredittvurderingen bør overlates til den som yter kreditten

Både kravet om 35 % egenkapital ved visse varekjøp i forbrukerforhold og den øvrige forbrukerbeskyttelsen i lovforslaget går langt i å instruere kredittyteren om utfallet av

kredittvurderingen. Langt på vei foreslås det materielle regler som overstyrer kredittysterens skjønn, og som ikke hensyntar individuelle forhold ved kunden.

Finco vil påpeke at kredittysterne ikke er tjent med å innvilge kreditter som ikke kan innfris av kundene. Videre vil vi gjøre oppmerksom på at kredittvurdering er bransjens kjernekompetanse og denne bør ikke overtas av lovgiver.

Anvendelse av reglene for boliglån på andre typer lån

Lovforslaget har denne ordlyden i § 74, 1. ledd:

Reglene for boliglån skal gjelde tilsvarende for kredittavtaler sikret ved pant i et realregistrerbart formuesgode, med sikkerhet i løsøre eller med sikkerhet i en rettighet til slike formuesgoder (realkreditt).

Bestemmelsen er ufravikelig overfor forbrukere. For disse kundene vil derfor reglene for boliglån gjelde også for enkelte andre kredittavtaler, typisk ved finansiering av en gjenstand som sikres med pant (salgspant) i det solgte objektet.

I relasjonen mellom kredittyster og forbruker får bestemmelsen primært betydning for hhv. kredittysterens opplysningsplikt, kredittysterens forpliktelse til å stå ved et avgitt tilbud og forbrukerens adgang til å benytte seg av angreretten etter § 83, 2. ledd. Slik vi forstår lovforslaget vil angreretten etter lovforslagets § 83, 2. ledd ikke gjelde for forbrukerkreditt som er sikret med salgspant i motorvogn, ref. at angreretten etter denne bestemmelsen ikke gjelder for boliglån.

Når det står at «Reglene for boliglån» skal gjelde tilsvarende for en del andre kredittavtaler vil vi bemerke at det er litt uklart hvilke regelsett dette omfatter. Vi tar for gitt at det i alle fall siktes til lovforslagets øvrige regler om boliglån, men også til de særregler for boliglån som følger av det ledsagende forslag til ny finansavtaleforskrift.

Motsatt vil vi tro at reglene i eksisterende boliglånsforskrift ikke omfattes av begrepet «Reglene for boliglån», da denne forskriften er gitt med hjemmel i finansforetaksloven. I lovforslagets § 75 er det imidlertid foreslått at boliglånsforskriften også skal hjemles i finansavtaleloven. Dermed oppstår det usikkerhet mht. om boliglånsforskriftens materielle regler for bl.a. krav til rentemargin i kredittvurderingen og maksimal gjeldsgrad er tenkt å få anvendelse også på eksempelvis finansiering av biler til forbrukere der lånet sikres med salgspant i motorvogn.

Gitt at kredittysterens brudd på disse reglene er forbundet med et mulig erstatningsansvar overfor kunden, er det viktig at virkeområdet er tydelig definert.

Med vennlig hilsen
FINANSIERINGSELKAPENES FORENING

Tom Slungaard
Juridisk direktør